

X

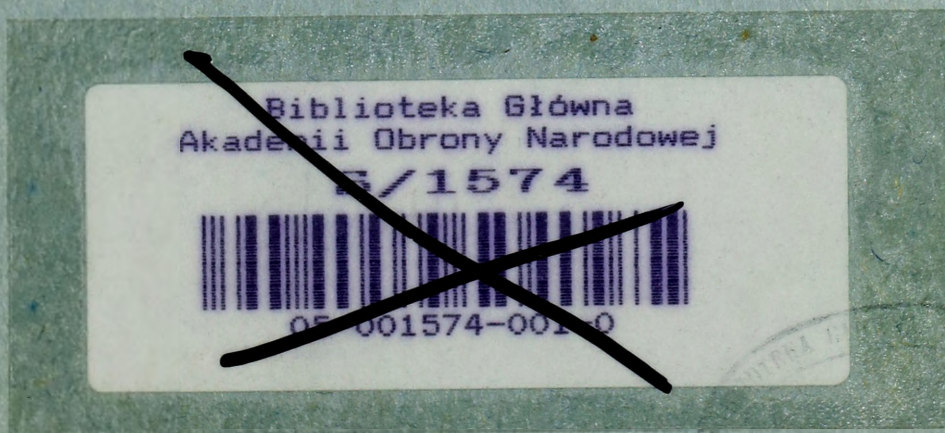
AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

Gen. bryg. Bolesław BALCEROWICZ

1. KIERUNKI DOSKONALENIA STRATEGII WOJENNEJ. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA STRATEGII WOJENNEJ.

Płk prof. dr hab. Stanisław KOZIEJ

2. KIERUNKI DOSKONALENIA SZTUKI OPERACYJNEJ I TAKTYKI (Rozwinięte tezy)

WARSZAWA

59704

1991

gen. bryg. Bolesław BALCEROWICZ

1. KIERUNKI DOSKONALENIA STRATEGII WOJENNEJ.

WSTĘPNE ZAŁOŻENIA STRATEGII WOJENNEJ.

płk prof. dr hab. Stanisław KOZIEJ

2. KIERUNKI DOSKONALENIA SZTUKI OPERACYJNEJ I TAKTYKI.

/ Rozwinięte tezy/

Spis treści.

WPROWADZENIE	4
Część I. KIERUNKI DOSKONALENIA STRATEGII WOJENNEJ	5
1. Doskonalenie teorii strategii wojennej.	6
2. Doskonalenie sporządzania analiz i prognoz rozwoju sytuacji polityczno-militarnej oraz wynikających stąd zagrożeń.	7
3. Doskonalenie sposobów przygotowania państwa i jego sił zbrojnych do wojny.	9
4. Doskonalenie sposobów prowadzenia wojny.	10
Część II. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA STRATEGII WOJENNEJ	12
1. Koncepcja strategicznej obrony Polski.	12
2. Przygotowanie sił zbrojnych.	19
3. Przygotowanie obronne terytorium.	21
4. Kształtowanie ducha i woli obrony narodu.	22
5. Koncepcja produkcji i wyposażenia wojsk w uzbrojenie i sprzęt techniczny.	23
6. Postulowane właściwości polskiej sztuki wojennej.	24
Część III. KIERUNKI DOSKONALENIA SZTUKI OPERACYJNEJ I TAKTYKI	25

OPRACOWAŁ

GEN. BRON. POLSKICH BALCEROWICZ

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY

KIERUNKI DOSKONALENIA STRATEGII WOJENNEJ

/Rozwinięte tezy/

OPRACOWAŁ

gen. bryg Bolesław BALCEROWICZ

WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie stanowi realizację pkt. 7 Harmonogramu wykonania rozkazu MON nr 7 z 1 marca w zakresie strategii wojennej.

W części I ujęte są kierunki doskonalenia strategii wojennej.

W części II ujęte są wstępne założenia strategii wojennej dla zebrania uwag od zainteresowanych instytucji i dowództw przed ostatecznym opracowaniem założeń i zasad strategii wojennej /pkt. 151 Harmonogramu/.

Część I. KIERUNKI DOSKONALENIA STRATEGII WOJENNEJ.

Kierunki w jakich powinno postępować doskonalenie strategii wojennej, określone są przede wszystkim zmianami w sytuacji polityczno-militarnej w Europie i w naszym państwie. Zmiany te są tak istotne, że burzą dotychczasowe ustalenia co do sposobów zapewnienia bezpieczeństwa narodowego, poglądów odnośnie przeciwnika w wojnie, możliwości wybuchu i charakteru ewentualnej wojny, a także sposobów przygotowania państwa i sił zbrojnych do wojny i wojny tej prowadzenia - a więc tych problemów, jakie rozstrzygane są w ramach strategii wojennej.

Doskonalenie strategii wojennej, szczególnie w sferze podejmowania praktycznych działań, w dużym stopniu uzależnione jest od prognozowanego rozwoju sytuacji polityczno-militarnej i wynikającego stąd zagrożenia. Z kolei charakter i stopień zagrożenia stanowi podstawę doskonalenia sposobów przygotowania państwa i jego sił zbrojnych do wojny i jej prowadzenia. Proces ten jest niezmiernie skomplikowany i wszechstronny, co powoduje dużą różnorodność i liczbę kierunków doskonalenia strategii wojennej.

Proponuje się zatem wyodrębnić główne /podstawowe/ kierunki doskonalenia strategii wojennej i zgrupować je w czterech blokach. W każdym natomiast bloku wyróżnić kierunki szczegółowe. Do głównych kierunków doskonalenia strategii wojennej proponuje się zaliczyć:

1. Doskonalenie teorii strategii wojennej.
2. Doskonalenie sporządzania analiz i prognoz rozwoju sytuacji polityczno-militarnej i wynikających stąd zagrożeń.
3. Doskonalenie sposobów przygotowania państwa i jego sił zbrojnych do wojny.
4. Doskonalenie sposobów prowadzenia wojny

1. DOSKONALENIE TEORII STRATEGII WOJENNEJ.

W ramach tego bloku powinny być opracowane i doskonalone poglądy /twierdzenia, hipotezy/, pozwalające precyzować przedmiot badań strategii wojennej, a także jej teoretycznych zasad, założeń i zakresu zadań oraz metod prowadzenia badań. Powinno to dać podstawę do racjonalnego przygotowania państwa i jego sił zbrojnych do wojny i wojny tej prowadzenia. Wojny rozumianej jako kontynuowania polityki państwa środkami przemocy, których głównym wyrazem jest walka zbrojna prowadzona w formie operacji strategicznych. Z naszej strony byłaby to wojna mająca charakter obronny, narzucona nam przez przeciwnika.

Wszechogarniający charakter współczesnej wojny wymaga zaangażowania do jej przygotowania i prowadzenia wszystkich zasobów państwa oraz odpowiedniego korygowania podejmowanych działań zarówno w sferze teorii jak i praktyki. Powoduje to, że do szczegółowych kierunków doskonalenia strategii wojennej należy zaliczyć:

- precyzowanie przedmiotu badań i zakresu rozwiązywanych zadań;
- doskonalenie zasad i założeń strategii wojennej;
- prognozowanie rozwoju strategii wojennej;
- sprecyzowanie zasad budowy systemu obronnego państwa zapewniającego bezpieczeństwo narodowe;
- doskonalenie sposobów wykorzystania niezbrojnych form walki w zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego;
- określenie sposobów wykorzystania systemu zbiorowego bezpieczeństwa państw europejskich, dla zapewnienia bezpieczeństwa RP;
- określenie związków strategii wojennej z innymi dyscyplinami naukowymi i dziedzinami działalności praktycznej;
- doskonalenie teoretycznych zasad organizowania sił zbrojnych, określenie ich liczebności i propozycji między poszczególnymi ich rodzajami;

Tryba propozycji

- doskonalenie zasad redukowania sił zbrojnych i określenia niezbędnego minimum wojskowego potencjału obronnego zapewniającego jednocześnie bezpieczeństwo państwa w prognozowanej sytuacji polityczno-militarnej;
- precyzowanie zakresu kompetencji poszczególnych szczebli kierowania siłami zbrojnymi w pionie cywilno-wojskowym i wojskowym;
- doskonalenie funkcjonowania organów kierowania państwem i siłami zbrojnymi w okresie zagrożenia i podczas wojny;
- doskonalenie sposobów określania celów wojny i walki zbrojnej prowadzonej w wymiarze strategicznym;
- doskonalenie metodyki prowadzenia badań naukowych w dziedzinie strategii.

2. DOSKONALENIE SPORZĄDZANIA ANALIZ I PROGNOZ ROZWOJU SYTUACJI POLITYCZNO-MILITARNEJ ORAZ WYNIKAJĄCYCH STĄD ZAGROŻEŃ.

Precyzyjne i trafne dokonanie analiz i sporządzenie prognoz rozwoju sytuacji polityczno-militarnej stanowi podstawę określenia charakteru zagrożeń ze strony przeciwnika w ewentualnej wojnie i sposobów jego działania dla osiągnięcia założonych celów.

Nasze położenie geopolityczne, stawia pod tym względem szczególne wymagania, wynikające z konieczności dokonywania analiz i prognoz w odniesieniu do wszystkich możliwych zagrożeń ze strony naszych zachodnich i wschodnich sąsiadów. Prognozy muszą również obejmować przewidywany charakter zagrożeń niezbrojnych, mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa narodowego i wpływających na wielkość naszego potencjału wojennego. Wszystko to decyduje o zakresie i różnorodności sporządzanych prognoz.

Do szczegółowych kierunków analizowania i prognozowania rozwoju sytuacji polityczno-militarnej i wynikającego stąd zagrożenia należy zaliczyć:

- doskonalenie sporządzania prognoz rozwoju sytuacji polityczno-militarnych w Europie i precyzowanie warunków mogących doprowadzić do wojny ze strony naszych sąsiadów;
- opracowanie prognozy charakteru przyszłej wojny w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem jej początkowego okresu oraz określenie celów politycznych jakie może stawiać sobie do osiągnięcia przeciwnik;
- prognozowanie czasu rozpoczęcia agresji i symptomów świadczących o jej przygotowaniu;
- prognozowanie rozwoju środków walki zbrojnej i ich wpływu na charakter przyszłej wojny;
- prognozowanie rozwoju rodzajów sił zbrojnych ich roli i znaczenia w ewentualnej przyszłej wojny;
- doskonalenie oceniania roli i znaczenia niezbrojnych rodzajów walk w zapewnieniu /w naruszeniu/ bezpieczeństwa narodowego;
- prognozowanie sytuacji i warunków w jakich może dojść do budowy skutecznego systemu zbiorowego bezpieczeństwa w Europie;
- prognozowanie stanów liczebnych sił zbrojnych i potrzeb szkolenia rezerw;
- prognozowanie wydatków wojskowych;
- doskonalenie metod analizowania i prognozowania rozwoju sytuacji polityczno-militarnej w Europie i w świecie.

3. DOSKONALENIE SPOSOBÓW PRZYGOTOWANIA PAŃSTWA I JEGO SIŁ ZBROJNYCH DO WOJNY.

Charakterystyczną cechą zarówno przygotowania do prowadzenia jak i prowadzenie działań wojennych jest to, że przygotowujemy się do działań jakie mogą zaistnieć w bliżej nie określonej przyszłości i trudnym do przewidzenia przebiegu. Wynika to z nieistniejącego w okresie pokoju przedmiotu badań strategii wojennej /nauki wojennej/ jakim jest wojna i walka zbrojna prowadzona w wymiarze strategicznym. Powoduje to, że przygotowania te z natury rzeczy muszą mieć wszechstronny charakter i przewidywać co najmniej kilka możliwych wariantów rozwoju sytuacji.

Przygotowaniami do wojny muszą być objęte nie tylko siły zbrojne, ale również całe obrotne zorganizowane społeczeństwo.

W okresie pokoju - gdy społeczeństwo absorbuje sprawy dnia codziennego, a groźba agresji wydaje się zbyt odległa - niezmiernie trudno jest prowadzić przygotowania do wojny. Z doświadczeń historycznych wynika jednak, iż podjęcie odpowiednich kroków dopiero w momencie zagrożenia, stawia państwo na z góry utraconej pozycji.

Do najważniejszych, szczegółowych kierunków doskonalenia sposobów przygotowania państwa i sił zbrojnych do wojny należy zaliczyć:

- sprecyzowanie celów przyszłych działań i określenie warunków jakie powinna spełniać powszechna obrona kraju;
- doskonalenie zasad powszechnej edukacji narodowej, w której odpowiednie miejsce powinien znaleźć problem przygotowania społeczeństwa do obrony państwa;
- opracowanie zasad i prowadzenie szkolenia sił zbrojnych pozwalających na ich racjonalne wykorzystanie w działaniach bojowych;
- doskonalenie sposobów wczesnego wykrywania zagrożeń ze strony potencjalnego przeciwnika;

- opracowania zasad przygotowania i prowadzenia strategicznej operacji obronnej na obszarze kraju;
- doskonalenie rozmieszczania sił zbrojnych na obszarze kraju w przewidywaniu odparcia zaskakującego uderzenia przeciwnika;
- doskonalenie struktur organizacyjnych sił zbrojnych, ich liczebności w okresie pokoju, z uwzględnieniem możliwości sprawnego dokonywania częściowej lub pełnej mobilizacji;
- określenie wymagań co do gromadzenia i utrzymywania zasobów materiałowych na wypadek wojny, ich wielkości i sposobów rozmieszczania;
- podejmowanie odpowiednich działań mających na celu pozyskanie sojuszników udzielających pomocy naszym siłom zbrojnym na wypadek wojny.

4. DOSKONALENIE SPOSOBÓW PROWADZENIA WOJNY.

Doskonalenie sposobów prowadzenia wojny w tym i walki zbrojnej w wymiarze strategicznym jest niezmiernie trudne, głównie z tego względu, że jak już wspomnieliśmy przedmiot naszego zainteresowania jakim jest wojna i walka zbrojna nie istnieje w okresie pokoju. Proces doskonalenia prowadzenia wojny, można więc prowadzić jedynie w oparciu o zbudowany wcześniej model takiej wojny. Każdy model, a model wojny szczególnie jest niedoskonały, jest jedynie zbliżony do oryginału. Stąd ogromne znaczenie umiejętności budowania możliwie precyzyjnego modelu. Jest to o tyle istotne, że pozwala uniknąć popełnienia ważniejszego błędu już na etapie przyjmowania założeń do prowadzenia badań.

Doskonalenie sposobów prowadzenia wojny wymaga dokładnego określenia kompetencji poszczególnych organów cywilnych i wojskowych w

procesie kierowania państwem i siłami zbrojnymi. Przemiany jakie nastąpiły w naszym państwie i w siłach zbrojnych stawiają pod tym względem szczególne wymagania.

Do ważniejszych kierunków doskonalenia sposobów prowadzenia wojny, w tym walki zbrojnej w wymiarze strategicznym można zaliczyć:

- precyzowanie kryteriów wyboru celów operacji strategicznej prowadzonej na obszarze kraju, zależnie od rozwoju sytuacji polityczno-militarnej;
- doskonalenie sposobów rozwinięcia sił zbrojnych w okresie zagrożenia, utrzymywania ich w określonym stopniu gotowości bojowej i przejścia do strategicznej operacji obronnej;
- doskonalenie sposobów mobilizowania sił zbrojnych;
- wypracowywanie sposobów powstrzymywania natarcia przeważających sił przeciwnika i wykorzystywania odwodów strategicznych;
- określenie warunków współdziałania poszczególnych rodzajów sił zbrojnych w operacji obronnej na obszarze kraju;
- doskonalenie sposobów kierowania państwem i siłami zbrojnymi w okresie zagrożenia i wojny;
- doskonalenie sposobów uzupełniania powstałych strat w toku prowadzonych działań;
- doskonalenie sposobów wykorzystywania walorów obronnych terenu w prowadzonych działaniach bojowych;
- doskonalenie logistycznego zabezpieczenia działań wojsk;
- doskonalenie sposobów niesienia pomocy ludności cywilnej i ochrony dóbr materialnych;
- doskonalenie sposobów pozyskiwania przychylności społeczności międzynarodowej dla działań mających na celu zachowania naszej niepodległości i suwerenności.

Część II. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA STRATEGII WOJENNEJ

1. KONCEPCJA STRATEGICZNEJ OBRONY POLSKI.

Głównym, niezmiennym od stuleci, a wynikającym z położenia politycznego naszego kraju problemem strategicznym jest skuteczne przeciwstawienie się zagrożeniu militarnemu ze strony dwóch większych i silniejszych sąsiadów.

W obecnie ukształtowanej sytuacji międzynarodowej zakładać należy, że Polska przygotowuje się do obrony samodzielnie. Natomiast jeśli w przyszłości zostaną zawarte umowy między państwowe o współdziałaniu obronnym, wówczas koncepcja strategicznej obrony kraju dostosowana zostanie do nowych zadań i warunków.

Podstawowymi celami strategicznej obrony jest: po pierwsze - stworzenie takiej siły obronnej, która by zniechęcała potencjalnych agresorów do podejmowania prób użycia siły zbrojnej dla wywierania nacisku lub dokonania agresji; po drugie - optymalne wykorzystanie sił zbrojnych do odparcia uderzeń z powietrza, lądu i morza oraz uniemożliwienia wtargnięcia agresora w głąb terytorium Polski z chwilą wybuchu konfliktu.

Ze względu na sformułowane powyższe cele stwierdzić należy, że koncepcja strategicznej obrony RP ma charakter defensywny, a jej założenia realizowane będą w sposób obronno-zaczepekny z elementami powszechnej obrony narodowej.

Podstawową zasadą tak sformułowanej koncepcji jest zgodność celów, zadań, sposobów oraz środków ich realizacji. Punktem wyjścia do sformułowania głównych zadań strategicznych jest ocena zagrożenia militarnego Polski, które może przyjąć formę bądź zastraszenia militarnego, bądź agresji zbrojnej.

W znaczeniu geopolitycznym kierunki zagrożenia militarnego Polski są "tradycyjne": pierwszy ze wschodu, drugi z zachodu.

Kierunek północny /z morza/ nabierze znaczenia przy uderzeniu kombinowanym, lądowo-morskim, przez obydwóch sąsiadów.

Najgroźniejszy dla Polski, tak jak wielokrotnie w przeszłości, byłby równoczesny nacisk lub agresja zbrojna z obydwu kierunków.

Stan liczebny armii oraz poziom ilościowo-jakościowy uzbrojenia naszych sąsiadów, co potwierdza między innymi wysokość ich wydatków obronnych^{x/}, stawiają Polskę w niekorzystnej sytuacji, wobec możliwości ewentualnej konfrontacji zbrojnej z przeważającym, zwłaszcza w odniesieniu do wschodniego sąsiada, przeciwnikiem. Stąd też sposoby i środki obrony kraju muszą być tak dobrane, abyśmy zdołali skutecznie przeciwstawić się wielokrotnie przeważającym siłom ewentualnych agresorów.

Charakter walki zbrojnej kształtują: sposób przejścia do działań wojennych, sposoby prowadzenia działań zaczepnych oraz efektywność bojowa nowoczesnych środków rażenia.

Należy zakładać, że przejście do działań wojennych nastąpi z zaskoczenia w skali operacyjnej, a nawet strategicznej, bez uprzedniej koncentracji sił nad zagrożoną granicą /granicami/. Tego rodzaju zaskoczenie umożliwia posiadanie przez atakującego związków powietrzno-manewrowych.

W wyniku zaskoczenia mogą zostać sparaliżowane systemy kierowania państwem i dowodzenia wojskami, zniszczone samoloty na lotniskach i rakiety na wyrzutniach oraz uchwycone z powietrza ważne obiekty i rubieże. Dla przeciwdziałania zaskoczeniu strategicznemu i operacyjnemu już na początku wojny konieczne będzie utrzymywanie w gotowości bojowej sił obrony przeciwlotniczej kraju oraz lądowej obrony ważnych obiektów i rubieży wzdłuż granic i w głębi terytorium.

x/ Wydatki na obronę w 1936 r. i 1990 r.: Polska - 800 mld zł.,
1,7 mld dol.; Niemcy - 10 mld zł., 31 mld dol.; ZSRR - 20 mld zł.,
117 mld dol.

Powietrzno-łądowy sposób działań zaczepnych niesie za sobą groźbę równoczesnego uderzenia ogniem i wojskami nie tylko na przednią linię obrony, ale również na obiekty i rubieże w jej głębi. Konsekwencją tego może być sparaliżowanie obrony, co umożliwi szybkie wtargnięcie zgrupowań pancerno-zmechanizowanych w głąb kraju oraz udaremnienie manewru odwodów na kierunki uderzenia przeciwnika. Wynika stąd konieczność przygotowania obrony lądowej RP nie tylko wzdłuż granic, ale również w głębi terytorium - nadając jej charakter przestrzenny.

Współczesne i perspektywiczne środki rażenia o charakterze strategiczno-operacyjnym /rakiety samosterujące oraz samoloty myśliwsko-bombowe wyposażone w rakiety i bomby samonaprowadzające/ stwarzają groźbę zniszczenia już w pierwszych atakach najważniejszych elementów systemu obronnego państwa, takich jak: stanowiska kierowania państwem i dowodzenia wojskami, lotniska, przeprawy, węzły łączności oraz wojska w rejonach ześrodkowania.

W świetle powyższego za podstawowe zadania obronne o znaczeniu strategicznym uznać należy:

1. Obronę przed zniszczeniem uderzeniami raketowo-lotniczymi całości sił i środków systemu obronnego RP.
2. Przygotowanie zawczasu skutecznej obrony przeciwlotniczej i lądowej obiektów i rubieży o znaczeniu operacyjno-strategicznym wzdłuż granic i w głębi terytorium.
3. Przygotowanie zawczasu sił i środków obrony granic do samodzielnego odparcia zgrupowań pancerno-zmechanizowanych nieprzyjaciela usiłujących w ślad za uderzeniami raketowo-lotniczymi wtargnąć w głąb kraju.
4. W sytuacji desantowania oraz włamania na terytorium Polski zgrupowań przeciwnika, rozbić je lub wyprzeć poza granice.

Terytorium Polski jako obiekt obrony o kształcie zbliżonym do kwadratu / o boku ponad 600 km/ znajduje się całe w zasięgu rakiet

średniego zasięgu oraz samolotów myśliwsko-bombowych każdego z sąsiadów.

Jakkolwiek długość granic /wschodnia - 1244 km, zachodnia - 460 km jest mniejsza niż w roku 1939, a ich kształt dogodniejszy do obrony, to jednak zapewnienie szczelności i ciągłości obrony taktycznej przekracza wielokrotnie możliwości armii stałej. Niemniej okolicznością sprzyjającą przygotowaniu skutecznej obrony wzdłuż granic jest ich oparcie na przeszkodach wodnych oraz występowanie w pasie przygranicznym rubieży i obszarów bardzo trudnych do działań zaczepnych dużych zgrupowań pancerno-zmechanizowanych. Również usytuowanie wzdłuż granic i w pasie przygranicznym wielu miast i miejscowości ułatwi przygotowanie i prowadzenie obrony.

Z uwagi na atuty obronne terenów przygranicznych oraz niewielkie rozmiary terytorium Polski konieczne jest przygotowanie i prowadzenie obrony wzdłuż granic, ze skupieniem wysiłku na prawdopodobnych z uwagi na ukształtowanie terenu kierunkach uderzeń lądowych.

Państwo polskie, ze względów ekonomicznych oraz ustalonych limitów sił i uzbrojenia, nie jest w stanie utrzymać w czasie pokoju i rozwinąć w czasie wojny armii stałej o liczebności oraz jakości uzbrojenia porównywalnych z armiami wschodnich i zachodnich sąsiadów. Wynika z tego, że nie jest również w stanie przeciwdziałać agresji w formie bitew spotkaniowych i działań manewrowych. Stąd też, dla zapewnienia skutecznej obrony Polski w każdej sytuacji, należy przyjąć strategiczną koncepcję przygotowanej, powszechnej obrony narodowej, opierającą się na wykorzystaniu /oprócz armii stałej/ dwóch największych atutów - powszechnej woli obrony narodu polskiego oraz wykorzystania możliwości obronnych naszego terytorium.

Atut pierwszy może stać się podstawą do powszechnego i bezpośredniego uczestnictwa całego społeczeństwa w obronie terytorium kraju, w ramach sił Obrony Narodowej. Będą to formacje o charakterze powszech-

nym i terytorialnym, wzorowane na podobnych z okresu wojny obronnej 1939 r., które chociaż w ograniczonej skali, wypełniały jednak swe zadania bojowe w składzie armii polskiej lub w ścisłym z nią współdziałaniu. Chodzi tu o wykorzystanie w siłach Obrony Narodowej 3-4 mln żołnierzy rezerwy w wieku do 50 lat.

Współcześnie pewnym wzorem dla tworzenia i funkcjonowania takich formacji są siły o podobnym przeznaczeniu tworzone w innych państwach, takich jak np. Szwecja i Szwajcaria.

Uzbrojenie całości sił Obrony Narodowej w nowoczesne i efektywne a zarazem tanie, przenośne środki walki, takie jak np.: broń maszynowa, granatniki ppanc, wyrzutnie rakiet plot oraz miny, umożliwi im w składzie lub we współdziałaniu z oddziałami i związkami armii stałej przy wykorzystaniu doskonałej znajomości terenu oraz jego odpowiednim przygotowaniu - prowadzenie skutecznej walki zarówno z siłami desantów, jak i z siłami pancerno-zmechanizowanymi. Siły Obrony Narodowej użyte będą na całym terytorium, zarówno do działań regularnych oraz obrony obiektów w głębi, jak też do działań nieregularnych na obszarach opanowanych przez agresora.

Natomiast przygotowanie obronne terytorium Polski obejmować będzie: wykonanie stałych ukryć dla strategicznie i operacyjnie ważnych elementów kierowania państwem i dowodzenia wojskami oraz dla środków walki /samoloty, wyrzutnie rakietowe/; wykonanie półstałych ukryć dla wojsk i środków walki w rejonach koncentracji oraz planowanych stanowiskach ogniowych i na pozycjach obronnych; stworzenie gotowego do alarmowego uruchomienia w wypadku agresji, na sygnał lub samodzielnie, systemu masowych zapór inżynieryjnych i niszczeń wzdłuż granic i w głębi kierunków zagrożenia uderzeniami wojsk lądowych; umocnienie strategicznie ważnych punktów i obiektów /przeprawy graniczne, porty, lotniska itp./; przygotowanie do obrony miast i miejscowości położonych wzdłuż granic oraz w głębi na zagrożonych kierunkach.

Siły Zbrojne RP stanowić będą: Wojsko Polskie będące armią stałą o wielkości zgodnej z limitami umów międzynarodowych oraz masowa formacja terytorialna - siły Obrony Narodowej /kontynuacja nazwy formacji zbrojnej z okresu 1937-1939 r./.

Dowodzenie Siłami Zbrojnymi sprawować będą:

1. Zwierzchnictwo państwowe nad Siłami Zbrojnymi - Prezydent RP.
2. Bezpośrednie dowodzenie Siłami Zbrojnymi - Naczelne Dowództwo.
3. Dowództwa okręgów wojskowych /na czas wojny Dowództwo Obrony Kierunków /Obszarów/ Operacyjno-Strategicznych/, Dowództwo Marynarki Wojennej i Dowództwo WLiOP.
4. Dowództwa związków operacyjnych i taktycznych rodzajów sił zbrojnych i wojsk będących w Odwodzie Naczelnego Dowództwa.

Dla kierowania działaniami nieregularnymi na terenach zajętych w toku wojny przez przeciwnika winno przygotować się zawczasu odrębny, skryty system dowodzenia. Obejmowałyby on dowództwa sił Obrony Narodowej przeznaczonych do działań nieregularnych i wydzielone organy dowodzenia okręgów wojskowych oraz Naczelnego Dowództwa.

Przygotowanie obronne państwa, sił zbrojnych oraz obronnie zorganizowanego społeczeństwa przedstawiać się będzie w sposób następujący:

W okresie pokoju armia stała siłami związków taktycznych o charakterze stacjonarno-manewrowym rozmieszczonymi w garnizonach wzdłuż granic, jest w gotowości do natychmiastowego obsadzenia przygotowanych pozycji obronnych, zamykających najdogodniejsze, a więc prawdopodobne kierunki uderzenia przeciwnika.

Stacjonujące w głębi terytorium siły odwodowe szczebla taktycznego i operacyjnego o charakterze manewrowo-pozycyjnym są w gotowości do manewru na pozycje obronne nad granicą lub w głębi terytorium. W dyspozycji naczelnego dowództwa znajdują się wysocemanewrowe siły szybkiego reagowania, wyposażone w śmigłowce zdolne do natychmiastowego wykonania manewru w dowolnym rejonie obrony państwa celem wzmocnie-

nia walczących sił lub wykonania uderzeń na zgrupowania przeciwnika, które wtargnęły w głąb terytorium kraju.

Armia stała zapewnia również ciągłą osłonę przeciwlotniczą, głównie przy użyciu naziemnych środków opl, obiektom i zgrupowaniom wojsk ważnym ze strategicznego i operacyjnego punktu widzenia. Marynarka Wojenna broni swobody żeglugi oraz dostępu od strony morza.

W czasie pokoju siły Obrony Narodowej są przygotowane do wykonania zadań bojowych w rejonach swego działania. Siły te przechodzą okresowe ćwiczenia oraz przygotowują i utrzymują umocnienia obronne na swoim terenie.

W sytuacji zagrożenia militarnego - gdy ewentualny agresor dokonuje koncentracji sił lądowych wzdłuż określonego odcinka granicy - dla przeciwdziałania zagrożeniu dokonuje się strategicznego rozwinięcia sił zbrojnych. Wzmacnia się siły obrony granic przez manewr odwodów szczebla taktycznego i operacyjnego na zawczasu przygotowane pozycje obronne. Równocześnie doprowadza się do stanu gotowości bojowej system zapór inżynieryjnych i niszczeń. Przeprowadza się mobilizację sił Obrony Narodowej, które zajmują pozycje obronne lub rejony wyjściowe na terenie swego działania oraz wchodzi w podporządkowanie dowództw armii stałej.

W wypadku agresji przez zaskoczenie następuje natychmiastowe wzmocnienie obrony granic oraz wykonanie przez siły szybkiego reagowania uderzeń na desanty i te zgrupowania przeciwnika, które zdołały przekroczyć linię obrony. Siły szybkiego reagowania prowadzą walkę do czasu wykonania zadania lub złuzowania ich przez siły odwodowe szczebla taktycznego /operacyjnego/.

Równocześnie następuje mobilizacja sił Obrony Narodowej i przystąpienie ich do działań bojowych.

W sytuacji włamania się przeciwnika w głąb terytorium kraju siły armii stałej i siły Obrony Narodowej prowadzą regularną obronę w celu

zatrzymania i rozbicia zgrupowań przeciwnika. Na terenach zajętych przez przeciwnika siły Obrony Narodowej prowadzą działania nieregularne /partyzanckie/ aż do jego ostatecznego zniszczenia lub wyparcia.

Naczelne Dowództwo w razie potrzeby wykorzystuje znajdujące się w jego dyspozycji środki rakietowo-lotnicze oraz siły specjalne do wykonania uderzeń na obiekty i wojska agresora znajdujące się na jego terytorium.

2. PRZYGOTOWANIE SIŁ ZBROJNYCH

Siły Zbrojne RP dla zapewnienia wiarygodnej siły odstraszenia i zdolności do odparcia każdej agresji zbrojnej, stosownie do warunków i możliwości Polski, powinny składać się z dwóch części: ze związków i oddziałów Wojska Polskiego stanowiących armię stałą i z sił Obrony Narodowej.

Armia stała /w dalszej perspektywie zawodowa/ o liczebności i uzbrojeniu zgodnych z limitami europejskimi przeznaczona wspólnie z podporządkowanymi jej na obszarze działań siłami Obrony Narodowej do wykonywania zasadniczych zadań obrony granic i przestrzeni powietrznej oraz wód terytorialnych.

Proponowany ogólny skład armii stałej i zadania obronne dla jej poszczególnych elementów:

1. Dywizje /brygady/ obrony granic o charakterze stacjonarno-manewrowym, rozmieszczone w garnizonach wzdłuż granic. Przeznaczone wspólnie z podporządkowanymi im siłami Obrony Narodowej do zatrzymania i niszczenia zgrupowań uderzeniowych przeciwnika w oparciu o zawsze przygotowane wzdłuż rzeki innych przeszkód granicznych elementy umocnień /ukrycia, zapory/.

2. Dywizje /brygady/ uderzeniowo-obronne o charakterze manewrowo-stacjonarnym, rozmieszczone w garnizonach w głębi każdego z czterech operacyjno-strategicznych kierunków obrony Polski, przeznaczone do:

- wzmocnienia sił obrony granicy na kierunku uderzenia przeciwnika;
- wykonywania przeciwuderzeń na desanty i zgrupowania pancernozmechanizowane przeciwnika, które włamały się w obronę;
- przejścia do obrony w głębi kierunku w oparciu o zawczasu przygotowane elementy umocnień.

Równocześnie dywizje /brygady/ uderzeniowo-obronne jako odwody operacyjne byłyby wykorzystywane do manewru na inne kierunki obrony oraz do wykonywania wspólnie z innymi odwodami przeciwnatarcia organizowanego przez Naczelne Dowództwo.

3. Dywizja /brygady/ powietrzno-manewrowa jako "siła szybkiego reagowania" i Odwód Naczelnego Dowództwa przeznaczona do natychmiastowego wzmocnienia obrony na każdym z kierunków obrony oraz do wykonywania, wspólnie z odwodami operacyjnymi, przeciwuderzeń i przeciwnatarcia na zgrupowania przeciwnika, które wtargnęły /wylądowały/ w głąb terytorium Polski.

4. Korpus /dywizje/ lotniczy przeznaczony do obrony powietrznej państwa, wsparcia lotniczego działań bojowych wojsk lądowych oraz do wykonywania uderzeń na obiekty i wojska agresora na jego terytorium.

5. Siły nawodne, lotnicze i nadbrzeżne Marynarki Wojennej przeznaczone do obrony strefy Marynarki Wojennej oraz we współdziałaniu z wojskami lądowymi do obrony wybrzeża.

6. Korpusy /dywizje/ Obrony Powietrznej.

Siły Obrony Narodowej masowa formacja terytorialna o charakterze powszechnym licząca 3-4 mln żołnierzy rezerwy przeznaczona do bezpośredniej walki i wykonywania zadań wsparcia w składzie związków i oddziałów armii stałej, we współdziałaniu z nimi lub samodzielnie.

Wzorem co do struktury organizacyjnej, przygotowania szkolenia, dowodzenia i wykorzystania bojowego sił Obrony Narodowej mogą być doświadczenia z organizowania i użycia w obronie Polski 1939r. formacji o takiej samej nazwie.

Wielki potencjał odstraszenia i bojowy sił Obrony Narodowej stanowi nie tylko ilość /masa/ żołnierzy ale ich wysokie walory moralne /obrony ojcowizny/i zdolności bojowe wynikające ze świetnej znajomości terenu działania i skuteczności lekkich, przenośnych środków walki takich jak broń maszynowa, granatniki ppanc, wyrzutnie plot i różnorodne miny.

Podstawową jednostką organizacyjną sił Obrony Narodowej na obszarze stacjonowania związków i oddziałów armii stałej powinny być bataliony a nawet kompanie Obrony Narodowej odpowiadające "potencjałowi rezerw mężczyzn do lat 50" w osiedlu, wiosce, gminie czy małym miasteczku. Natomiast w dużych miastach i na obszarach gdzie nie stacjonują jednostki armii stałej możliwa jest struktura brygadowa.

3. PRZYGOTOWANIE OBRONNE TERYTORIUM POLSKI

Możliwość wykorzystania walorów obronnych i przygotowanie obronne terytorium kraju jest największym atutem obronnym Polski, stwarzającym szansę na skuteczne przeciwstawienie się wielokrotnie przeważającym siłom ewentualnego agresora.

Współcześnie, w związku z radykalnym wzrostem precyzji i siły uderzeń lotniczo-rakietowych znaczenie obronnego przygotowania terytorium dla zachowania zdolności i gotowości bojowej Sił Zbrojnych nie tylko nie zmalało, w porównaniu z okresem II wojny światowej, ale nabrało priorytetowego znaczenia w przygotowaniach obronnych /przykładem budowa ukryć i umocnień w Niemczech, ZSRR, Szwecji, Szwajcarii

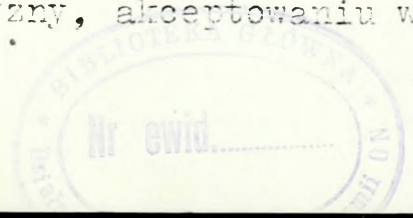
i innych państwach/.

Przygotowanie obronne terytorium Polski powinno obejmować:

1. Wykonanie podziemnych ukryć dla strategicznie i operacyjnie ważnych: elementów kierowania państwem i dowodzenia wojskami oraz środków walki takich jak wyrzutnie raketowe, samoloty itp./ wg danych szwajcarskich koszt wykonania podziemnego ukrycia na samolot wynosi 10-20% jego ceny/.
2. Przygotowany do alarmowego uruchomienia system masowych zapór i niszczeń wzdłuż granic i w głębi kierunków obrony powiązany z zaplanowanymi i przygotowanymi pozycjami obrony lub rubieżymi ogniowymi /koszt min ppanc produkcji polskiej potrzebnych do osiągnięcia nasycenia ppanc zaporami minowymi takiego jak w początkowym okresie obrony pod Kurskiem - wzdłuż granicy wschodniej - jest zbliżony do ceny samolotu /jednego/ F 16 tj. 20-25 mln dolarów/
3. Umocnienie strategicznie i operacyjnie ważnych obiektów i rubieży wzdłuż granic i w głębi kraju / w zakresie: wykonania stałych i półstałych schronów dla żołnierzy oraz ukryć dla ciężkich środków ogniowych a także przygotowanie do ustawienia zapór i wykonania niszczeń/. Zagaśnienie umocnień jest ujęte w "Regulaminie walki wojsk lądowych..." Szkol.636/85 pkt.448 s.297 następująco: "Rejony umocnione mogą być tworzone w celu osłony odcinków granicy państwowej, w tym również morskiej, na najbardziej prawdopodobnych i dostępnych kierunkach natarcia nieprzyjaciela oraz szczególnie ważnych rejonów i obiektów w głębi kraju".
4. Przygotowanie dróg i przepraw / w tym zapasowych/ na planowanych kierunkach manewru wojskami.

4. KSZTAŁTOWANIE DUCHA I WOLI OBRONY NARODU ✕

Duch i wola obrony narodu wyrażają się najogólniej w powszechnej świadomości Polaków o potrzebie obrony ojczyzny, akceptowaniu wyrze-

czeń i obowiązków związanych z obronnością oraz woli współudziału w przygotowaniach obronnych i walce zbrojnej.

Działalność państwa powinna zmierzać do utrzymania a nawet powiększenia obecnego, wysokiego, zaufania społeczeństwa do wojska poprzez:

- powszechne informowanie społeczeństwa o celach, potrzebach i stanie obronności Polski;
- tworzenie wzorca - obywatela żołnierza /jak w Szwajcarii/;
- łagodzenie konfliktów związanych z obowiązkową służbą wojskową;
- dalsze podnoszenie moralności i poziomu wykształcenia kadr dowódczych;
- zwiększanie prestiżu Sił Zbrojnych oraz rangi obronności w państwie;
- nadanie procesowi tworzenia formacji Sił Obrony Narodowej najwyższej rangi państwowej.

5. KONCEPCJA PRODUKCJI I WYPOSAŻENIA WOJSK W UZBROJENIE I SPRZĘT TECHNICZNY

Dla zapewnienia niezależności wojskowej oraz sprostania specyficznym potrzebom obronnym Polski - całość uzbrojenia i sprzętu na wyposażenie Sił Zbrojnych powinna być produkowana w kraju z uwzględnieniem możliwości kooperacji z przemysłem Czecho-Słowacji i Węgier.

Za najpilniejsze należy uznać uruchomienie masowej produkcji przenośnych, ciągnionych i stacjonarnych środków ppanc i plot. W zakresie sprzętu lotniczego konieczne jest szybkie uruchomienie produkcji śmigłowca "Sokół" w różnych wersjach oraz podjęcie prac we współpracy z zagranicznymi firmami nad produkcją, w dalszej perspektywie samolotów wsparcia i wielozadaniowych.

Uzbrojenie zdejmowanego z wyposażenia wojska sprzętu pancernego powinno być wykorzystane w rejonach /punktach/ umocnionych.

6. POSTULOWANE WŁAŚCIWOŚCI POLSKIEJ SZTUKI WOJENNEJ /WYNIKAJĄCE
GŁÓWNIEM Z PRZEWAGI POTENCJALNYCH AGRESORÓW/.

1. Zachowanie zdolności bojowej w obliczu zmasowanych uderzeń lotniczo-rakietowych /nie dać się zaskoczyć i zniszczyć/.
2. Utrzymywanie stałej gotowości bojowej obrony obiektów o znaczeniu strategicznym i operacyjnym wzdłuż granic i w głębi kraju przed uderzeniami i desantem z powietrza.
3. Zapewnienie skutecznej powszechnej obrony przeciwlotniczej przed uderzeniami rakiet, samolotów i śmigłowców.
4. Umiejętność skutecznej walki z przeważającymi siłami przeciwnika /zwłaszcza ze zmasowanymi uderzeniami broni pancernej i lotnictwa/.
5. Umiejętność wykorzystania i przygotowania terenu do obrony.
6. Masowe i manewrowe wykorzystanie zapór i niszczeń.
7. Umiejętność współdziałania związków i oddziałów armii stałej z terytorialnymi siłami Obrony Narodowej.
8. Umiejętność łączenia ognia z zaporami i warunkami terenowymi.
9. Zawczasu przygotowanie obronne terytorium.
10. Umiejętność prowadzenia działań nieregularnych.
11. Tworzenie przestrzenno-punktowej struktury obrony.
12. Samodzielność prowadzenia działań bojowych.

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

KIERUNKI DOSKONALENIA
SZTUKI OPERACYJNEJ I TAKTYKI
/ Rozwinięte tezy /

OPRACOWAŁ

płk prof. dr hab. Stanisław KOZIEJ

Część III KIERUNKI DOSKONALENIA SZTUKI OPERACYJNEJ
I TAKTYKI WOJSK LĄDOWYCH

Uwzględniając przewidywane kształtowanie się w latach dziewięćdziesiątych podstawowych uwarunkowań polityczno-militarnych obronności Polski oraz ewolucję zadań operacyjno-strategicznych naszych sił zbrojnych można określić szereg kierunków doskonalenia sztuki operacyjnej i taktyki wojsk lądowych.

Pierwszym z nich jest wypracowanie nowego modelu operacji wojsk lądowych, który można określić mianem operacji o zmniejszonej intensywności zbrojnej. W odróżnieniu od dotychczasowego modelu opartego przede wszystkim na sile zmasowanych uderzeń ogniowych, osnową przyszłych operacji powinien być głównie manewr, zharmonizowany z precyzyjnym ogniem do celów wojskowych oraz oddziaływaniem informacyjnym. Jednym z ważnych kryteriów powinno być unikanie zniszczenia kraju, strat ludności cywilnej oraz dóbr materialnych i kulturowych narodu.

Konieczne jest rozwijanie teorii i doskonalenie praktyki organizowania i prowadzenia ^{manewr + aktywność} manewrowych operacji obronnych w obliczu agresji ze strony zdecydowanie przeważającego przeciwnika. W ramach takich operacji opracowania wymagają zwłaszcza takie zagadnienia jak: obrona okrężna ważnych rejonów, obiektów garnizonów; działania opóźniające, wyjście z walki i wycofanie; bitwy i walki obronne na kolejnych rubieżach obronno-opóźniających /taktycznych, operacyjnej i strategicznej/; obrona przeciwdesantowa; przeciwuderzenia i kontrataki; współdziałanie jednostek obrony terytorialnej /regionalnej/ z jednostkami operacyjnymi.

Kompleksowo i priorytetowo potraktowana musi być problematyka operacji obronno-zaczepnej, będącej formą zbrojnej likwidacji lokalnego konfliktu /na jednym kierunku operacyjnym/. Ważnym problemem wymaga-

jącym jest przechodzenie z operacji obronnej do zaczepnej, czyli przeciwnatarcie w skali operacyjnej i strategicznej.

Delucy Rozpocząć należy dogłębne i wszechstronne studia nad sposobami operacyjnego użycia i działania odwodów ND/sił szybkiego reagowania/, zwłaszcza ewentualnie utworzonej dywizji powietrznozmechanizowanej, w tym związków, oddziałów i pododdziałów desantowoszturmowych i powietrznoszturmowych. Główną formą użycia i działania takich wojsk będą zapewne rajdy desantowo-szturmowe i powietrznoszturmowe oraz powietrzno-łądowe działania opóźniające i zaczepne /zwłaszcza boje spotkaniowe/.

Całkowicie nową grupę problemów i jednocześnie ważny kierunek doskonalenia sztuki operacyjnej i taktyki stanowi przechodzenie wojsk do działań nieregularnych, organizowanie i prowadzenie walki zbrojnej na terytoriach okupowanych w ramach powszechnego /totalnego/ ruchu oporu całego narodu.

Opracować należy także koncepcje niektórych operacji specjalnych, takich np. jak blokowanie lub konwojowanie zbuntowanych wojsk obcych znajdujących się na naszym terytorium oraz ekspedycje zbrojne w ramach przyszłościowych wojsk ogólnoeuropejskiego systemu kolektywnego bezpieczeństwa lub wojsk ONZ.

Racjonalne wykorzystanie w stosunku do swoich terenów
W wymiarze taktycznym ponadto konieczne będzie szersze opracowanie i doskonalenie ćwiczebne taktyki jednostek piechoty górskiej, obrony wybrzeża, piechoty terytorialnej /obrony regionalnej/.

gotowość i zdolność bojowa
Nowym kierunkiem doskonalenia sztuki operacyjnej jest problematyka tzw. pogotowia operacyjnego, tj: takich działań i zachowań się wojsk, które nie są starciem zbrojnym, ale stanowią istotną formę potencjalnego /informacyjnego/ oddziaływania na przeciwnika oraz przygotowania się do starcia. Są to takie kategorie, jak: utrzymywanie gotowości bojowej i osiąganie jej wyższych stanów, rozwijanie mobilizacyjne i operacyjne, osłona na kierunkach biernych, kontrola przestrzeni powietrznej, odtwarzanie zdolności bojowej itp. Utrzymywanie wojsk

w różnych stanach pogotowia operacyjnego - zwłaszcza poprzez selektywne rozwijanie i "zwijanie" mobilizacyjne i operacyjne - może być podstawowym sposobem reagowania państwa na "falowanie" sytuacji kryzysowej, przypływ i odpływ napięcia polityczno-militarnego.

W sferze ognia na plan pierwszy wybija się problem precyzyjnego rażenia celów militarnych /z minimalizacją skutków "ubocznych" dla środowiska/ oraz integracji obrony powietrznej. Wzrasta wyraźnie znaczenie takiego czynnika walki, jakim jest informacja. Chodzi tu przy tym zarówno o aspekt techniczny /użycia nowoczesnych środków łączności i walki radioelektronicznej/, ale również operacyjny /rozpoznanie, walka z rozpoznaniem, mylenie, fortel, zwalczanie SD itp./. Szczęólnego potraktowania wymaga zwłaszcza efektywność rozpoznania oraz wiążąca się z tym konieczność pewnej reorientacji wymagań wobec znajomości armii obcych.

W dziedzinie dowodzenia podstawowym zadaniem jest odejście od dotychczasowej metody wkraczania w kompetencje podwładnych /szczegółowe stawianie zadań, "celebracja" organizacji współdziałania, zatwierdzenie zamiarów i decyzji tzw. "kontrola - pomoc"/ i przejście na "dowodzenie przez cele".

We wszystkich rodzajach wsparcia i zabezpieczenia działań zbrojnych konieczne będzie silniejsze eksponowanie wykorzystania miejscowej infrastruktury pozamilitarnej. Dotyczy to zwłaszcza zapewnienia łączności, wsparcia inżynieryjnego, obrony przed środkami masowego rażenia, a zwłaszcza - usług logistycznych, tj. zaopatrywania, zabezpieczenia technicznego i medycznego oraz szeroko rozumianych posług duchowych /włącznie z duszpasterskimi/.

OPRACOWAŁ

ppłk prof. dr hab. Stanisław KOZIEJ

